

LETENYE VÁROS KÖZFOGLALKOZTATÁSI TERVE

„út a munkához” program megvalósításához

2010. év

„A jól elvégzett munka egyedüli jutalma abban áll, hogy elvégezhettük”

(Mahatma Gandhi)

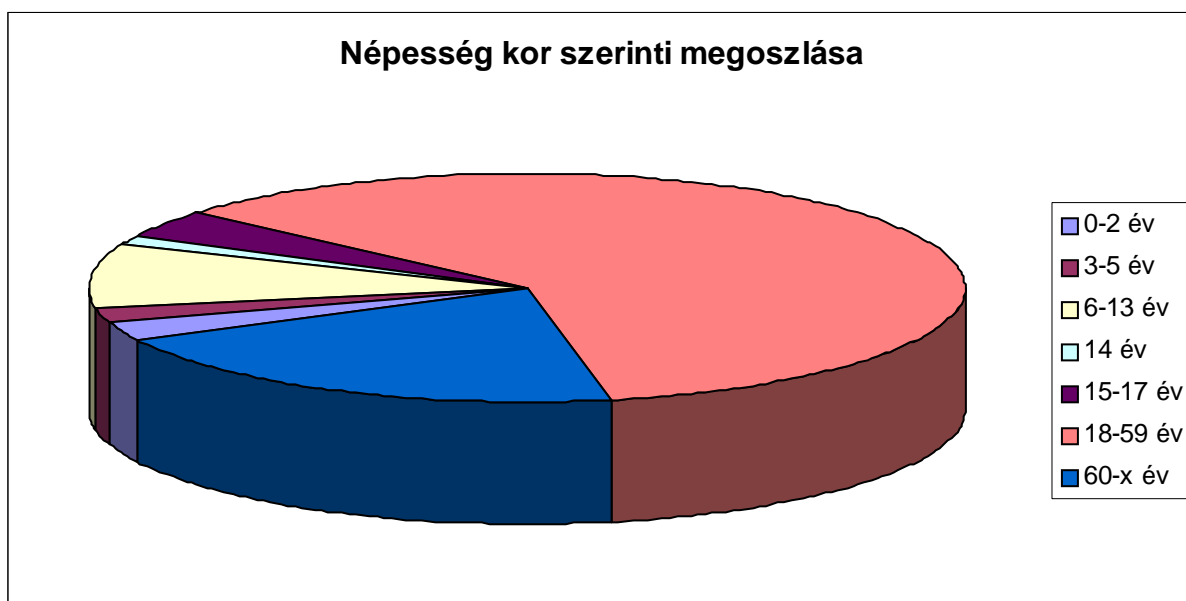
I. HELYZETELEMZÉS

I/1. Demográfiai jellemzők

Letenye városának lakossága jelenleg 4435 fő. A népsűrűsége 109,06 fő/km². A legnagyobb népessége a településnek az 1950-es évek elején volt, amikor a lakosság meghaladta a 7000-et. A tízévenkénti népszámlálások arról tanúskodnak, hogy a népességcsökkenés mértéke a '70-es, '80-as években volt a legnagyobb, mára kissé mérséklődött. Ez azért következett be, mert a mobil, vállalkozó szellemű társadalmi rétegek száma ekkora már jelentősen lecsökkent, s elsősorban az előregedésből adódó népességfogyás az, ami miatt folyamatosan csökken a települések lélekszáma.

1993 és 2003 között a Letenyei statisztikai kistérség népességének fogyása 3,5% volt, Letenye városának 2,4%, mely magasan meghaladta a megyei (1,5%), az országos (1,6%) és a régiós (2%) átlagot. A fogyás nem a vándorlási egyenleg negatív jellegéből adódik, hanem a természetes szaporodás indexének rendkívül kedvezőtlen alakulásából. A migráció már évekkorábban megszedte a maga vámját, jószerével mindenki elment aki tehetett, így a helyi társadalom erőteljesen előregedett.

A város népességének demográfiai szerkezete országos átlagban is igen rossznak nevezhető. Erősen matulus népességről van szó, melyet alátámaszt többek között az, hogy 2004-ben a Letenyén a 60 éves vagy ennél idősebb lakosság aránya 20,6%, ami országos szinten a tizedik legkedvezőtlenebb érték a városok között.

A foglalkoztatási szempontból aktív réteg nagysága a teljes népességhez mérten régiós átlagnak megfelelő, a lakosság 60,36 %. A Nyugat-dunántúli régióban az átlag 59,8%. A régiós átlagot a nagy és fejlett városok jelentősen emelik, míg az aprófalvas területek rontják a statisztikát.

A 0-17 éves korosztály aránya alapján a város helyzete nem rossz (19,01%), a régió középmezonyében foglal helyet (régiós átlag 18,4%). Ez a relatív kedvező érték

azonban csak átmeneti állapotot tükröz, e korosztály nagy része a későbbiek során elhagyja a várost.

Ez azért következett be, mert a mobil, vállalkozó szellemű társadalmi rétegek száma ekkora már jelentősen lecsökkent, s elsősorban az előregedésből adódó népességfogyás az, ami miatt folyamatosan csökken a települések lélekszáma.

I/2. Társadalmi környezet

1. Általánosságban:

A demográfiai viszonyok kedvezőtlen alakulásának igen komoly társadalmi, gazdasági kihatásai vannak. A település elvesztette népességének aktív rétegét, mivel az elvándorlás elsősorban a vállalkozó szellemű, gazdaságilag aktív, fiatal réteget érintette. Nem csupán egy egyszerű elvándorlási folyamatról van szó, hanem annak kontraszelektív jellegű változatáról.

Letenye népessége majdnem minden szempontból – életkor, családösszetétel, iskolázottsági szint, szakképzettség – torzult, csonka. A kritikus demográfiai helyzet olyan negatív, egymást erősítő társadalmi folyamatokat indukál, mint például a lakásállomány leromlása, a társadalmilag leszakadó néprétegek fokozódó tényerése és ezzel együtt a szociális problémák eszkalálódása, az etnikai arányok átrendeződése, a kultúrtáj leromlása stb. Ennek jelei határozottan felismerhetők.

A település- és a torz demográfiai szerkezet rányomja bélyegét a térség humán erőforrásainak milyenségére. Az iskolázottsági mutatók is rosszak. Letenyén csak alapfokú oktatási intézmény található. Középfokú oktatási intézmény hiányában a továbbtanuló diákok középiskolába Nagykanizsára és Lentibe ingáznak.

A legtehetségesebb fiatalokat a felsőoktatás végleg kiemeli a településről, közülük szinte senki sem tér már vissza. E folyamatok konzerválják a humán-erőforrásbeli elmaradottságot.

Az iskolázottsági színvonalra a 2001. évi népszámlálás adataiból tudunk következtetni. Az általános iskolát be nem fejezett népesség aránya a Lengyeltóti mellett a Letenyei statisztikai kistérségben a legmagasabb az egész Dunántúlon. Ez az arány Letenyére is elmondható. Letenyén érettségivel a lakosság mindössze 12,2 ezreléke rendelkezik, ami a régió legrosszabb mutatója, s nincs ez másként a felsőfokú végzettséggel rendelkezők tekintetében sem (19,9 ezrelék).

Mindezek egyenes következménye, hogy a potenciális „szellemi elit” igen szűk körű, és belső tagozódása is meglehetősen torz. A helyi értelmiség döntő részét, közel 80%-át a közintézményekben dolgozó pedagógusok és köztisztviselők teszik ki. Súlyos gond, hogy szinte teljes egészében hiányzik a műszaki értelmiség. A szellemi munkából származó egy főre vetített jövedelem 2003-ban a Letenyén rendkívül alacsony, 23.024 Ft/fő volt csupán.

A statisztikai adatok tükrében nyugodtan állítható, hogy Letenyei a régió, kistérség legnagyobb szegénységi kockázatú térsége, ami igaz a városra is Őriszentpéter városa után.

Ez elsősorban a kedvezőtlen gazdasági struktúra, a magas munkanélküliség és az alacsony képzettségi színvonal eredménye.

Az itt élő emberek, különösképpen a leszakadó társadalmi rétegek anyagi helyzete kedvezőtlen, sok esetben kimondottan rossz. Az alacsony jövedelemszint az oka annak, hogy a kistérség adófizetőinek aránya a régió belül a legalacsonyabb értéket mutatta 2003-ban (70%, az aktív keresők számához viszonyítva). Jól jelzi a kialakult helyzet súlyosságát, hogy a rendszeres és egyéb szociális segélyben részesülők száma jelentős nagyságrendet képvisel.

Letenye számottevő, növekvő arányú roma lakossággal bír. Számarányukat csak becsülni lehet, mert körükben az identitás vállalása igen alacsony. A 2001. évi népszámlálás alkalmával csak kevesen vallották magukat romának. A helyi roma népesség többszörösen hátrányos helyzete a település egyik legsúlyosabb társadalmi problémája.

Letenye és térségének foglalkoztatási mutatói az elmúlt 15 évben folyamatosan kedvezőtlenül alakultak, így kisebb megszakításokkal szinte mindig itt volt Zala megyén belül a legmagasabb a munkanélküliségi ráta.

Régiós összehasonlításban sem jobb a helyzet. Az összlakossághoz mérten Letenye térségében volt a legmagasabb a regisztrált munkanélküliek aránya a régióban és országos szinten is a munkanélküliség szempontjából legkedvezőtlenebb helyzetben lévő térségekhez tartozik.

2. A jelenlegi Letenyei helyzet az adatok tükrében:

Jelenleg a településen a munkavállaló korú népesség száma 2952 fő, ennek 14,02%-a, azaz 414 fő nyilvántartott munkanélküli, melyből 183 fő egy éven túl munkanélküli. Ez az országos átlagot jelentősen meghaladja (1,78).

Az országos munkanélküliség növekmény 1,56%-os volt, ez a Nyugat-dunántúli Régióban **32,1 %** volt!

A munkanélküliségi ráta évről évre növekszik a térségben is, de Letenyén megtorpant a növekedés. Ez részben annak köszönhető, hogy egyébként is magas a munkanélküliség, kevés a munkahely, továbbá annak, hogy a közfoglalkoztatásban jelentős számú személy lett foglalkoztatva.

Ugyancsak az egyéb mutatók is romló tendenciát mutatnak Letenyén, melyet jól példáz a segélyezettettek számának alakulása is.

Önkormányzat által nyújtott segélyek évenkénti eloszlása:

Ellátottak típus szerint:	2006. (fő)	2007. (fő)	2008. (fő)
Rendszeres szociális segély	146	191	206
Időskorúak járadéka	9	10	9
Rendszeres gyerekvédelmi kedvezmény	188	215	242
Ápolási díj alanyi jogon	12	12	15
Ápolási díj méltányossági jogon	14	19	19
Lakásfenntartási támogatás		148	160
Közgyógyellátás		135	147

2009-ben a segélyezési rendszer nagymértékben átalakult. Ez nem jelentette a segélyezésben részesülők számának, sem pedig a kifizetett összeg csökkenését.

Letenye 2009. évi segélyek megoszlása

Ellátottak típus szerint	fő
Egészségkárosodottak rendszeres szociális segély	3
Időskorúak járadéka	10
Lakásfenntartási támogatás	141
Ápolási díj normatív	12
Ápolási díj méltányos	21
Lakbértámogatás	5
BURSA (felsőoktatási ösztöndíj)	48
Pénzbeli gyermekvédelmi támogatás	256
Iskolatej	0
Normatív kedvezmény	0
Rendszeres szociális segély 55 évnél idősebbeknek	16
Rendszeres szociális segély kereső tevékenység mellett	8
RÁT (rendelkezésre állási támogatás)	198
Átmeneti segély	66
Temetési segély	44
Közlekedési támogatás	32
Köztemetés	7
Közgyógyellátás	140
Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás	8
Óvodáztatási támogatás	2
Nyári gyermekétkeztetés	77

Összességében elmondható, hogy Letenye népessége amellett, hogy erősen csökkenő számú, matulus jellegű, szociális feszültségekkel erősen terhelt, a humán erőforrás minőségének vonatkozásában hátránnyal, a foglalkoztatás terén pedig elhúzódó problémákkal küzdő.

A helyi társadalom a felsorolt nézőpontokból tekintve komoly válságtüneteket mutat, melyből a kivezető út jelen pillanatban még nem látszik.

A 2009-es világválság tovább súlyosbította a helyzetet, melynek hatásai még a 2010-es évben is várható.

I/3. Hátrányos helyzetű csoportok jellemzése

Szinte a térség összes önkormányzatára jellemző a magas munkanélküliség, és főleg az apró falvakban az előregedő lakosság, melynek összetételében minden esélyegyenlőségi célcsoport megtalálható. Különösen magas a 45 év feletti munkanélküliek száma.

A térségben nagy számban roma kisebbség él. Komoly probléma e népességi csoportnak az alacsony iskolázottsága, a tartós és többgenerációs munkanélküliség. Az előítéletek a település társadalmának periferiájára sodorják a romákat, miközben nehéz feladatokat adnak az önkormányzatoknak, és problémaként jelentkeznek az ott élő emberek számára.

A nők számára is gondot jelent a munkanélküliség.

A legnagyobb nehézségekkel a 45 év feletti munkavállalók, és a GYES-ről, GYED-ről visszatérő vidéki nők küzdenek, mivel nekik a munka mellett a családot is el kell látni. Kisgyermekes nők életét nehezíti, hogy a városban bölcsődei ellátás nincs, Nagykanizsán a bölcsődei létszám telített. A jelenleg a Kossuth utcában működő gyermekfelügyelet csak a napi munkájuk megkönnyítésére képes, esetleg rész-munkaidőben tudnak mellette dolgozni.

A nagyobb gyárak sorra zárják be kapuikat. Az innen kikerülő 45 év feletti munkavállalóknak az elhelyezkedési esélyei alacsonyak. Gyakori eset, hogy a munkavállaló egész életében az adott cégnél dolgozott. Ebből kifolyólag nincs tapasztalata az álláskeresésben. Az esetleges átképzéshez, új ismeretek elsajátításához öregnek érzi magát. Az ilyen emberek, főleg a férfiak körében, akik a nőktől eltérően nem tudják „hasznosítani” magukat a családban, a munkanélkülivé válást követően gyors mentális leépülés következik be. A kisebb vállalkozások a képzett, fiatal vagy középkorú munkaerőt keresik. Az idősebbek, különös tekintettel a nyugdíj előtt állók nagyon kicsi eséllyel találnak munkát.

A munkanélkülivé válást követően sokan vélt vagy valós egészségügyi problémáikra hivatkozva leszázalékoltatják magukat. A megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatására csak kevés cég vállalkozik. A fogyatékkal élők az élet minden területén, így a foglalkoztatásban is hátrányt szenvednek. Ez részben összefügg a települési önkormányzatok és a cégek, vállalkozások anyagi helyzetével. Problémát jelent az is, hogy a „fogyatékkal élő” kifejezést a „mozgássérült, mozgáskorlátozott” kifejezéssel azonosítjuk. Ennek megfelelően a középületek, közterületek akadálymentesítése is ilyen irányban zajlik. A hallás-, látás-, és értelmi sérültek mindennapjait megkönnyítő akadálymentesítéssel falvakban egyáltalán nem, városokban pedig csak elvétve találkozni. Ugyanez jellemző a munkahelyekre is.

Rész megoldást jelentenek a különböző pályázatokból megvalósuló foglalkoztatási projektek, de a támogatási és kötelező továbbfoglalkoztatási idő letelte után viszont ezen munkahelyek többsége megszűnik.

A térség munkaerő-piaci helyzetének elemzése alapján látható, hogy bizonyos tényezők, úgymint az alacsony iskolai végzettség, a képzettség és az alkalmazkodóképesség hiánya, hajléktalanság, rossz egészségi állapot, hátrányos helyzetű térségekben vagy településen lévő lakóhely, etnikai, nemi, fogyatékos vagy életkor alapján történő hátrányos megkülönböztetés, a diszkriminatív munkáltatói attitűdök jelentős munkaerő-piaci hátrányok kialakulásához vezetnek. Bizonyos társadalmi csoportok – köztük a roma és a fogyatékos emberek körében-, ezen hátrányok előfordulása sokkal gyakoribb.

I/4. Közfoglalkoztatási problémák

A hasonló témájú tanulmányok, illetve a helyi tapasztalatok szerint a közfoglalkoztatás több problémával küzd, melyek miatt a kitűzött cél elérése nehézkes. A jogszabályi háttér folyamatos változása, a magyarországi társadalmi szerkezet, illetve a helyi adottságok miatt folyamatos problémák adódnak. Ezek közül Letenye városára leginkább jellemzőek a következők:

- Alacsony iskolai végzettség, elavult szakmák (átképzések, továbbtanulás nem jellemző, kis hatékonyságú).
- Az elsődleges munkaerő piaci viszonyok változása (cégbezárások miatti létszámleépítések).

- GYES, GYED-ről visszatérők újbóli elhelyezkedése, a gyermekek elhelyezésének problémája (bölcsöde hiánya).
- Jelenlegi szociális irány- és szakpolitikák.
- Segélyek és az átlagos jövedelem közt nincs különbség, ebből kifolyólag nem éri meg dolgozni.
- Fekete munkák gyakorisága.
- A munkanélküliek nagy része tartósan munkanélküli, így a munkára való visszazoktatás nehézkes (fiziológiai és érzelmi gátak).
- A jelenlegi segélyezési rendszer nem teszi érdekeltté a munkavállalásra a munkanélkülit.
- Finanszírozhatósági problémák (bér, munkaeszköz, felhasznált anyagok).
- Felelősségi, munkaszervezési, ellenőrzési, szankcionálhatósági, illetve munkaeszközi hiányosságok.

Leghatékonyabb probléma kezelés úgy valósulhatna meg, ha térségenként, az ott jellemző viszonyokat figyelembe véve kerülne kialakításra a közfoglalkoztatás, valamint ezt országos szinten jogszabályi formába öntenék (alulról jött kezdeményezés). Természetesen sokat segítené, ha a mindenkori vezetés a közmunkára rászorítaná a munkanélkülieket hathatós módszerekkel, nem pedig az Önkormányzatok „nyakába varrná”. És talán a legfontosabb, a megfelelő forrás biztosítása esetén teljesülne a legfőbb cél, a foglalkoztatás emelkedése, a munkához való visszazoktatás.

I/5. Szerepvállalás a foglalkoztatásban

A Szociális és Munkaügyi Minisztérium által az elmúlt években meghirdetett több közmunka program a Letenyei kistérség aprófalvas településein jelentkező speciális munkaerő-piaci jelenségre reagált.

A meghirdetett programokban Letenye folyamatosan részt vett. A programok előnye, hogy a bér költségek az Önkormányzat számára kedvezőek, ugyanakkor a program lehetőséget biztosított munkaeszközök beszerzésére is.

Ezen kívül az Önkormányzat folyamatosan foglalkoztat köz- és közcélú munkásokat a településen több mint 10 éve. Az alkalmazottaknak nagy része a városüzemeltetést segítették, valamint részben adminisztratív feladatokat is elláttak.

I/6. Tapasztalati problémák

A közmunka programokba bevonható célcsoport egyik legfőbb problémája az, hogy a családokban gyakori a többgenerációs munkanélküliség. A több hónapja munkanélküli családok bevétele a szociális segély, esetleges alkalmi munkák, vagy „feketemunka” biztosítja.

Probléma továbbá, hogy a segélyekből befolyó családi bevétel, illetve a hozzá kapcsolódó kedvezmények miatt elmondható, hogy jobban megéri munkanélkülinek lenni, mint dolgozni.

Ez a család bevételi forrójaira, illetve a kedvezmények igénybevételére is elmondható (pl. ingyenes étkezés, stb.).

Komoly probléma, hogy a munkanélküliek nem kapnak elégedő motivációt a munkahelykereséshez sem.

Letenye város önhibáján kívül gazdasági és társadalmi szempontból hátrányos helyzetű. Az említett tartós munkanélküliek aránya is közel duplája a térségi átlagnak.

A lakosság több mint fele nyugdíjas, közülük is sokan házi gondozást – illetve gondoskodást (favágás, bevásárlás, kaszálás stb.) igényelnek.

A helyi foglalkoztatást gátló tényezők:

- A többszörösen mentálisan sérült, 45 év feletti munkaképes korú lakosság sem Letenyén, sem a térségben nem talál foglalkoztatási lehetőséget.
- A sokgyermekes roma családokból az anyák szintén nem tudnak lakóhelyüktől távoli munkavégzési helyszínekre eljutni, a gyermekfelügyeletet nem tudják megoldani.
- Helyi vállalkozások zöme mezőgazdasági jellegű, ahol csak szezonális munkát tudnak biztosítani
- Megszűntek a térségben azok a potenciális foglalkoztatók (Fairpari szövetkezet, termelőszövetkezetek, állattartó telepek), akik az alulképzett munkaerőt foglalkoztatták.

Probléma érzékelhető továbbá a lakosság felől is, akik diszkriminatívan lépnek fel a közmunkásokkal szemben. Az ellenőrzések és felelősségre vonás hiánya miatt a munkavégzés hatékonysági és minőségi problémákat vet fel.

Ugyanakkor a munkahellyel rendelkezők keresete közel megegyezik a közmunkások bérével, viszont a munkahelyen a teljesítmény, az elvárások jelentősen meghaladják a közmunkásokét.

Letenyén további probléma, hogy a közmunkaprogram mögött nincs megfelelő szervezet. A hivatal dolgozói látják el az adminisztratív, ellenőrzési, munkakiosztási, stb. feladatokat, melyekre sem idővel, sem forrással nem rendelkeznek.

A hivatalra háruló felelősség szintén jelentős (pl. munkahelyi baleset), melyre ráhatásuk nincs, mivel a tényleges feladatuk elvégzése mellett nincs lehetősége az ellenőrzésre. A fentiek miatt a munka hatékonysága, minősége is kifogásolható.

I/7. A 2009. évi közmunkaprogramok tapasztalata tömören

A 2009-től új alapokra helyezett közfoglalkoztatás, illetve közfoglalkoztatási politika az eddigi rendszerekhez képest hatékonyabb, az elérni kívánt célokat jobban teljesítik.

Nagyobb létszámmal lehet foglalkoztatni munkavállalókat, a közmunkára való rászorítás hatékonysága növekedett. Várhatóan a 2010-es évtől az újabb szigorítások, mint pl. egy családban csak egy RÁT-os, az összege pedig mindenkinek egységesen lecsökken 28.500.- Ft-ra, ezt a hatékonyságot növelik, többen szeretnék a programban részt venni.

Ennek alapján ténylegesen megvalósul a munkára való visszaszoktatás, az ún. RÁT bevezetése, annak összege arra ösztönzi a személyeket, hogy vállalják a munkát, illetve a feketemunkát is tapasztalatok szerint visszaszorítja.

A statisztikai eredményeken még nem látszik, mivel csak rövid ideje (1 év) tart, illetve a világválság eltorzítja az eredményeket.

Az eredmények a hivatalnál az alábbiakban mérhetőek:

1. folyamatosan és egyre többen szeretnének a közfoglalkoztatásban részt venni
2. behívás után a munkavállalókat a foglalkoztató bejelentette (feketemunka csökken)
3. kinevelésre kerültek olyan személyek, melyeket a magánszféra elcsábít (pl. építőipar)

Bár az Önkormányzati feladatok és kiadások megnöttek, a Testület is belátja, hogy a közfoglalkoztatás eredményes, megéri a befektetett energiát és pénzeszközt.

Ugyanakkor a településen is látszik, hogy a közmunkaprogram jelentős javakat „termelt” meg, mely a fent említett többletkiadás ellenére jelentős költséghatékonysággal bír. Önmaguknak, illetve a városnak is értéket teremtettek a közfoglalkoztatottak.

Ennek alapján növeli a létszámot, többlet eszközt és forrást biztosít 2010-ben a közfoglalkoztatás keretein belül elvégzendő feladatokra.

A tavalyi évben az adott feladatokra a személyek „kinevelésre” kerültek, hatékonyságuk, munkafegyelmük az év során folyamatosan nőtt. A munka végzését folyamatosan precízebben, önállóan oldják meg. Feladat megoldási képességük nőtt.

A fenti megállapodások a foglalkoztatottak mintegy 60-70 %-ára volt jellemző.

A lakosság részéről kissé bonyolult a helyzet, a visszajelzések nem a fentieket mutatják. A szociálisan érzékenyebb, együtt érzőbb lakosság körében (akik tehetősebbek és nagyobb rálátással rendelkeznek) a visszajelzés pozitív. A lakosság nagy része viszont élesen kritizálja a programot. A kritizálók nagy része a munkahelyén ugyanannyit, vagy kevesebbet keres, több, feszítettebb, felelősségteljesebb munkával.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a célok nagyrészt teljesültek, ebben az évben is tarthatóak.

I/8. Közmunkaprogramok általános célja

A közmunka programok célja, hogy a munkaerőpiacon hátrányos helyzetű egyének - szociális segélyezettek, illetve azok álláskereső családtagok – munkához jussanak, és ezen munkalehetőség által, szervezett körülmények között segítsük őket visszakerülni az elsődleges munkaerőpiacra. Segítsünk mentális problémáikon, anyagi helyzetük stabilizálásában, együtt találjunk tartós munkahelyet, visszasegítsük őket a munka világába.

A program szociális és társadalmi eredménye elsősorban a résztvevő munkavállalók családjainál jelentkezik, azonban a településeken is pozitív eredményeket hoz.

Fontos hatása a programnak a kirekesztettség érzésének csökkentése, a diszkrimináció elnyomása.

A programmal kapcsolatos gazdasági haszon kérdését két szempontból vizsgálhatjuk. Az egyik a munkanélküliségi mutatókra pozitívan ható közmunkaprogram gazdasági haszna, míg a másik az elvégzett munkákhoz közvetlenül kapcsolható gazdasági hatás.

A program gazdasági hasznossága igen jelentős, hiszen olyan területen jelentkezik, ahol található a települések és a lakosság érdeke. A „közmunka” eszközével közvetlenül a programban résztvevő valamennyi család is élvezője annak a gazdasági haszonnak, ami a program ideje alatti rendszeres fizetésben nyilvánul meg.

A sok esetben többgenerációs munkanélküliséggel küzdő családok valamely – vagy akár több munkanélküli tagja is rövidebb-hosszabb ideig jövedelemhez jut, mely biztos fedezetet biztosít a számlák, adósságok kifizetésének, a rendszeres megélhetésnek, a gyermekek nevelésének.

Az egyik legfontosabb gazdasági és egyben foglalkoztatáspolitikai cél, hogy a településen csökkenjen a strukturális munkanélküliség, hiszen ha a jelenlegi (2009. márciusi) munkanélküliségi adatokat nézzük, akkor az aktív korúakhoz képest a munkanélküliek aránya 14,4 % (Forrás: Zala Megyei Munkaügyi Központ).

A másik üzenete a közmunkaprogramnak a munka, mint érték. A térségben eddig futó közmunkaprogramok sikere, a munkavállalók munkához való viszonyának átalakulása, a folyamatos képzés és ellenőrzés, mely ennek a programnak is fontos eleme bebizonyította, hogy a rövid ideig tartó, de biztos munkalehetőség is pozitív hatással van a munkaerőpiacról kiszorult tartós munkanélkülieknél, javul mentális és szociális helyzetük, növekszik jövedelmezőségük, és tájékozottabbak lesznek a munka világáról.

A program egyik fontos társadalmi haszna a településen, a célirányos kommunikáció a lakossággal és a civil szervezetekkel annak érdekében, hogy a tartósan munka nélkül lévők, szociális segélyezettek segítsenek bevonni a közfeladatok ellátásába, közmunka programokba. Ez a munka a közös és eredményes együttműködés alapjait teremti meg. Kialakul egy munkakapcsolat, mely a szervezetek közötti társadalmi bázist erősítheti.

II. Közfoglalkoztatási stratégia

II/1. Célok, stratégia átfogó meghatározása

A közfoglalkoztatási terv célja, hogy a munkára képes, tartósan munkanélküli személyek – akik 2008. évig egy típusú ellátásban, rendszeres szociális segélyben részesültek – a korábbiaknál fokozottabb mértékben vegyenek részt valamely közfoglalkoztatási formában, annak érdekében, hogy rendszeres munkajövedelemhez jussanak. Az alacsony iskolai végzettségű munkavállalók számára ugyanis a nyílt munkaerőpiacra való visszakerülés első lépcsőjét a közfoglalkoztatásban való részvétel jelentheti.

Rendkívül fontos, hogy a szociális ellátórendszerben lévő és bekerülő emberek foglalkoztatása szervezett keretek között történjen. Ezért kiemelt jelentőségű, hogy a közfoglalkoztatás szervezése a településen élők adottságaihoz és a helyi sajátosságokhoz, lehetőségekhez igazodjon. Ennek érdekében a települési önkormányzat, hivatal és a munkaügyi szervezetek közös erővel, együttműködve látják el a feladatokat.

Letenye Város közfoglalkoztatási programjának kiemelt célja, hogy komplex intézkedésekkel járuljon hozzá ahhoz, hogy a városban élő munkára képes, tartósan munkanélküli személyek a korábbiaknál fokozottabb mértékben vegyenek részt valamely közfoglalkoztatási formában, hogy rendszeres munkajövedelemhez jussanak, és közelebb kerüljenek a munka világához.

A program célja:

- a segélyezettek munkaerőpiaci pozíciójának javítása,
- a segélyezés munka ellen ösztönző hatásának mérséklése,
- a foglalkoztatás növelése,
- munkára való visszaszoktatás
- a szociális és munkaügyi szolgáltatások együttműködésének erősítése a segélyezettek integrációja érdekében.

A program előkészítése során figyelembe vett és alkalmazott alapelvek:

- együttesen érvényesüljön a társadalmi szolidaritás és az egyéni felelősség,
- aki képes dolgozni, az munkával járuljon hozzá a közteherviseléshez,
- a minimum szintű ellátást továbbra is biztosítani szükséges az arra rászorulóknak,
- a segítségnyújtás és az együttműködéssel szemben támasztott körülmények, valamint ezekhez kapcsolódó szankciók együttesen kerüljenek alkalmazásra.

II/2. A program célcsoportjai

1. alacsony iskolai végzettséggel, elavult szakmával rendelkezők:
Ők képezik a városban élő munkanélküli ill. rendszeres szociális segélyezettek döntő többségét. 20 %-uk egy éven túli munkanélküli. Az esetek többségében életkorukat tekintve is a hátrányos helyzetű kategóriába tartoznak.
2. pályakezdők:
A szakmai tapasztalatok, gyakorlat hiánya nehezíti elhelyezkedésüket. A térség falvainak, és a városnak előregedésének megállításához szükséges lenne, a fiatalok helyben történő foglalkoztatása.
3. 45 év feletti, különös tekintettel a nyugdíj előtt állókra:
A térségben történt gyárbezárások következtében az ebbe a kategóriába tartozó munkanélküliek száma megemelkedett. Többségük alacsony iskolai végzettséggel, elavult szakmával rendelkezik
4. romák:
Halmozottan hátrányos helyzetű csoport, többségében alacsony iskolai végzettségük miatt gyakori a többgenerációs munkanélküliség. A cégek a megfelelő iskolai végzettség esetén sem szívesen foglalkoztatják őket.
5. GYES-ről, GYED-ről visszatérők, beteg hozzátartozót ápolók:
Elhelyezkedési esélyeiket rontják a térségben zajló iskolabezárások, a bölcsődék alacsony száma, a huzamosabb ideje GYES-en, GYED-en lévőknél a szakmai ismeretek elavulása, a munkáltatók diszkriminatív hozzáállása.

II/3. Vállalt feladatok

A közmunkaprogram keretében az Önkormányzat az alábbiakban felsorolt munkákat kívánja elvégeztetni a közfoglalkoztatott munkásokkal:

- önkormányzati intézmény-felújítási belső munkálatok
- település üzemeltetési és köztisztasági önkormányzati feladatok ellátása.
- a települések útjainak fenntartása, az utak környezetének karbantartása,
- parkfenntartás, parkosítás, szabad zöldterületek kialakítása a város közterületein

- kaszálások, karbantartások egyéb önkormányzati, állami és elhanyagolt területeken
- allergén növények irtása
- önkormányzati tulajdonú közös helyiségek építése, kialakítása, karbantartása,
- szociális alapszolgáltatási feladatok ellátása, segítése, együttműködve a helyi intézményekkel
- közművelődési, közösségi, ifjúsági feladatok ellátása
- önkormányzati intézményekben, hivatalban adminisztratív, postázási feladatok ellátása
- közbiztonsági feladatok ellátásának segítése
- rászorultak természetbeni segítése (favágás, kaszálás)
- kül- és belterületi, önkormányzati tulajdonú csapadékvíz, és belvízelvezető csatornahálózatának kialakítása, helyreállítása, karbantartása
- a háztartási és egyéb kommunális hulladék összegyűjtése, elszállítása kijelölt lerakóhelyre
- értékteremtő és értékmentő tevékenységek
- info-kommunikációs feladatok ellátása
- vis maior helyzetek (pl. időjárási viszontagságok, károk utáni helyreállítás, megelőzés)

III. Feladatok konkrét meghatározása

III/1. Általános feladatok

Képzés:

A képzés-koordináció a közreműködő szervezeteken, illetve a munkaügyi központon keresztül történik.

A szükséges és előírt kötelező oktatásokat részben a műszaki osztály (betanítás), valamint külső szolgáltató bevonásával a Hivatal végzi (pl. balesetvédelmi-, tűzvédelmi oktatás).

Adminisztráció:

Az adminisztratív feladatokat a Polgármesteri Hivatal több osztálya egymással együttműködve látja el, így a szociális, igazgatási, pénzügyi és műszaki osztály közösen. A napi nyilvántartások vezetését közmunka-szervező végzi.

Kapcsolattartás:

A Polgármesteri Hivatalon belül részben (szokásos módon) megoldott. A Szociális osztály a fő kapcsolattartó a külső szervezetekkel.

Irányítás, koordináció:

Közvetlen irányítás közmunka-szervezőn keresztül, illetve a brigádvezetőkön keresztül történik. A fő irányító szerv a Polgármesteri Hivatal Műszaki osztálya.

Feladatmegosztás hivatalon belül:

- Műszaki osztály: A feladatok meghatározása, munka kiadása. A szükséges munkaeszközök biztosítása, szükséges beszerzések engedélyezése, igazolása. A szabadságok engedélyezése. Ellenőrzési és kontroll tevékenységek folyamatos biztosítása. A munkások kiválasztása.
- Pénzügyi osztály: A szükséges kifizetések biztosítása, kapcsolódó nyilvántartások vezetése.
- Szociális osztály: Külsős szervezetekkel való kapcsolattartás, közmunkára fogható munkanélküliek nyilvántartása, azok behívása, tájékoztatása.
- Igazgatási osztály: Bérszámfejtés, adminisztráció, jogi segítségnyújtás és felügyelet, munkaszerződések elkészítése
- Közmunka-szervezők: Egy fő adminisztratív, egy fő közmunka-szervező (továbbiakban Vezető) pedig a brigádvezetők és a közmunkások közvetlen irányítását végzi.

Megjegyzés:

A közfoglalkoztatás hivatalon belüli koordinálása bonyolult. Középtávon célszerű külön szervezeti egységben a feladatokat elvégeztetni, tekintve, hogy a munkások száma jelentős mértékben megnövekszik. A felelősség terhe mellett az egyéb munkát végző hivatalnokok időhiánya miatt az adminisztratív hiányosságok, hatékonyság további csökkenése, az ellenőrzések elmaradása, a járulékos költségek emelkedése várható, ugyanakkor a lakossági hangulat is romolhat.

III/2. Létszám és feladat meghatározása

A közmunkaprogramot a 2009-es év tapasztalatai alapján az alábbiak szerint tervezzük. A feladatok a polgármesteri hivatalnál maradtak, mivel nem volt lehetőség cég alapításra. Bár a feladatokra, illetve a közfoglalkoztatásra felállított cég elkerülhetetlen (költség csökkentő, munka hatékonyság javító, stb).

A hivatal bizonyos dolgozóira nagy többletfeladat hárul többletjuttatás nélkül, melyeket munkaidőn kívül is el kell látniuk, nem beszélve a munkaügyi felelősségről sem, de az alábbi szervezési formában biztosíthat a foglalkoztatás.

A tavalyi év tapasztalatai alapján vezetőkre van szükség, ugyanakkor jelentős beruházással az önkormányzat az eszköz és gépparkját is növelte. Így a közfoglalkoztatásban résztvevő személyek több feladattal és eszközzel találkozik, több dolgot tanul, így hatékonyabb a kiemelt cél megvalósulása, az elhelyezkedési esélyek a munkapiacon nőnek.

Feladatok szerinti megoszlás:

Tevékenységek	Létszám (fő)	Munkaidő (óra)	Foglalkoztatás időtartama (hó)	Havi bruttó munkabér (Ft/fő)
1. Adminisztratív	3	8	12	89.500.-
2. Kulturális, művelődés	1	8	12	89.500.-
3. Sport, ifjúság	1	8	12	73.500.-
4. Szociális gondoskodás	1	8	12	73.500.-
5. Városüzemeltetés	44			
<i>a. brigádvezető</i>	2	8	12	89.500.-
<i>b. traktorvezető</i>	2	8	12	89.500.-
<i>c. munkás</i>	40	8	6	73.500.-
Összesen	50			

Negyedéves bontásban a foglalkoztatott létszám:

Tevékenység	I. negyedév (fő)	II. negyedév (fő)	III. negyedév (fő)	IV. negyedév (fő)
1. Adminisztratív	3	3	3	3
2. Kulturális, művelődés	1	1	1	1
3. Sport, ifjúság	1	1	1	1
4. Szociális gondoskodás	1	1	1	1
5. Városüzemeltetés				
<i>a. brigádvezető</i>	2	2	2	2
<i>b. traktorvezető</i>	2	2	2	2
<i>c. munkás</i>	12	40	40	12
Összesen:	22	50	50	22

A közfoglalkoztatás szervezők (2 fő) külön forrásból kerülnek fizetésre (pályázati és önkormányzati éves költségvetés)

A közmunkaprogramban azon területek kapnak munkaerőt, melyek hiányosak, így a közintézmények kisegítése történik. Az adminisztratív dolgozók teljesítménye, illetve a pontos, számokban kifejezhető napi feladatuk csak utólagosan mutatható ki.

A fizetés a közmunkások számára a mindenkor minimálbér összege, képzettségtől függetlenül, visszaosztva a ledolgozott órákra, a diszkrimináció elkerülése végett.

1. Adminisztratív feladatok:

Lehetőség szerint megfelelő tapasztalattal, végzettséggel rendelkező munkanélküliek kerülnek be a csoportba. Egyes osztályok adminisztratív feladatainak elvégzése lesz a feladatuk, így többek közt iratrendezés, levelezés.

Egy fő feladata a városon belüli postai küldemények eljuttatása a lakosság számára. A további két fő a gyámhivatal- és az igazgatási osztályon végzi az adminisztratív feladatait.

Közvetlen irányítása azon osztály vezetője, melyiknél az aktuális tevékenységét végzi.

2. Kulturális, művelődési feladatok:

A tervezett egy fő az önkormányzat által végzett kulturális tevékenységek segítése lenne a feladata. Fő működési területe az E-magyarország pont, a teleház működtetése lesz a feladata, így irányítása az üzemeltető „Muravidék Jövőjéért” Alapítvány vezetője.

3. Sport-ifjúsági feladatok:

Az egy fő feladat a városi sportpálya és létesítményeinek karbantartása, a sportolási lehetőségek biztosítása, fiatalok edzése, tanácsadás lesz a fő feladata.

Közvetlen irányítása a sportegyesület feladata.

4. Szociális gondoskodási feladatok:

A tervezett egy fő az Önkormányzati fenntartás alatt álló, részben önálló gazdálkodású Gondozási Központnál végzi feladatát, az intézmény vezetője a közvetlen irányítója. Feladata a gondozási központban az öregek ellátása, a házi segítségnyújtásban, ellátásban való aktív közreműködés.

5. Városüzemeltetési feladatok:

A Vezető, esetenként a brigádvezetők irányítását, ellenőrzését a műszaki osztály végzi. A 2 fő brigádvezető közvetlen irányítása a Vezető személy feladata. Feladatuk (a fenti 3 személynek) a kiadott munkák irányítása, ellenőrzése, a munkában való aktív részvétel mellett. A feladathoz szükséges szerszámok kiadása, illetve munka végeztével azok átvétele, jelenléti ívek, egyéb nyomtatványok vezetése. A többletmunkák, valamint a felelősség miatt 8 órában, emelt fizetéssel kerülnek foglalkoztatásra.

Ugyancsak 8 órában, kiemelt fizetéssel kerülnek alkalmazásra a 2 fő traktorvezető. Ez főként az elvárt képességek, illetve a rájuk bízott gépek értéke, továbbá a felelősség a fő indoka. Irányításuk a műszaki osztály és a Vezető feladata

A további városüzemeltetésen 8 órában dolgozó 46 fő feladata a Vezető és a brigádvezetők által meghatározott munkák elvégzése. A munkálatok a fentiekben részletezett városüzemeléshez tartozó munkálatok végzése rátermettség, végzettség szerinti megoszlásban. A munka végzése brigádokra osztva fog történni.

Brigád neve	Létszám (fő)	feladat
Építési brigád (építési feladatok)	6	Építmények és épületek karbantartása, felújítása, illetve építése
Kaszás brigád (kaszási feladatok)	10	A füves, cserjés területek (közparkok, árokpartok, útszélek, stb.) kézi kaszálása, parlagfű mentesítés, kül- és belterületen, illetve zártkertben
Kubikus brigád (árkolási feladatok)	2x6	Utak, útpadkák kézi karbantartása és javítása, árkolási munkák közigazgatási terület egészén
Kertész brigád (parkfenntartási feladatok)	2x3	A parkgondozási feladatok szakszerű végzése (virágosítás, metszés, avargyújtás, stb.)
Univerzális brigád (városüzemeltetési feladat)	6	Azonnali beavatkozás a feladat, havi jellegű (árvíz, természeti kár), vagy gyors, időszakos beavatkozást igénylő feladatok (rendezvény szervezés, pakolás). Természetesen feladatuk az egyéb brigádok segítése, így pl. szabadság vagy betegség miatt, esetlegesen feladathoz mért létszámhiány esetén. Feladatuk a traktorok kísérése, pakolása, köztisztviselői feladatok végzése.

Az I. és IV. negyedévben (téli időszak) a közmunkások nem szerveződnek tevékenység szerinti brigádokba. Feladatuk főként időjárás függő, így irányításuk közvetlenebb. Erre az időszakra a foglalkoztatott létszám 22 fő.

Szintén vegyes képet mutat a városüzemeltetés is, mivel a területek egy részét (pl. úttisztítás, parkgondozás) az ÉKKÖV Kft. látja el, szolgáltatási szerződéses alapon.

Parkfenntartás:

A városi közterületek mintegy 36.379 m²-ének, valamint a temetők parkfenntartását az ÉKKÖV Kft. végzi. Ezen kívüli, az Önkormányzat által 131.837 m²-es terület parkfenntartását kell ellátni, melyeket a közmunkaprogram keretében valósít meg az Önkormányzat. Az egyéb közterületeket a közterület melletti ingatlanok tulajdonosai tartják karban.

A zártkertekben szintén jelentős az Önkormányzati tulajdonú ingatlan, melyek elhanyagolt állapotban vannak. Ezen területek karbantartásra szorulnak, a területük 74.897 m².

Út- és környezetének karbantartása:

Önkormányzati belterületi közút 17,2 km, ebből 15,6 km burkolt felületű. A kerékpárutak hossza meghaladja az 1,7 km-t. A külterületi önkormányzati utak hossza hozzávetőlegesen 28,9 km. Ezek karbantartása, takarítása a közmunkások feladata lesz. Ugyancsak jelentős nagyságrendben jelentkezik az állami közutak menti területek karbantartása, melynek hossza meghaladja a 8 km-t. A többi állami közút tisztítása, környezetének karbantartása a Kft feladata.

Járdák hossza meghaladja a 25,5 km-t. Ennek nagy részét az ingatlan tulajdonosok tartják karban, illetve az ÉKKÖV Kft. A közmunkával érintett hossz hozzávetőlegesen 5 km.

Szintén az Önkormányzat feladata az M7 és M70-es feletti felüljárók karbantartása is, melynek száma 5 db.

Köztisztasági feladatok:

A feladat az egész közigazgatási területre kiterjed, ami főként szemétszedést jelent. Ugyancsak a köztisztasági feladatokhoz tartoznak a burkolt közterületek (utak, terek, járdák) folyamatos tisztántartása, seprése is. Nem tartoznak bele a fenti pont szerinti ÉKKÖV Kft feladata körébe tartozó közterületek.

Síkosság mentesítés:

A téli időszakokban fontos feladat, főként balesetvédelmi szempontból, a közterületek (járdák, utak, közterek síkosság mentesítése. Nemcsak hó, hanem jég, ónos eső, páralecsapódás miatt is síkosak lesznek a közterek felületei, melyek önmagukban balesetveszélyesek, ezeknél különféle beavatkozás szükséges. Az elvégzendő feladatok só és homok szórás, valamint a hótolás.

Nem tartoznak bele a „út- és környezetének karbantartása” pont szerinti ÉKKÖV Kft feladata körébe tartozó közterületek.

Csapadékvíz elvezetés:

Az állami, állandó vízfolyásokon kívül minden árok karbantartása, függetlenül a földhivatalban jegyzett tulajdoni viszonyoktól (pl. a megszűnt TSZ tulajdonban lévők, illetve a még be nem jegyzett „autópályás” árkok) az Önkormányzat feladata.

Az árkok hossza meghaladja a 57 km-t, melyek általánosságban 10 méter szélességben szorulnak karbantartásra. A belterületi árkok cca 75 %-át mélyíteni szükséges, mely 15 km-t tesz ki.

A településen 4150 méter zárt csapadékvíz elvezető található, melynek, illetve lefolyóinak tisztítása a közmunkások feladata.

Jelentős időt vesz el az átereszek tisztítása is, mely szinte folyamatos elfoglaltságot jelent.

Karbantartási feladatok:

A feladatok az Önkormányzat tulajdonában lévő épületek és építmények üzemeltetés biztosítása érdekében végzett karbantartási munkákat jelentik. A feladat főként javítás és csere. Így utcabútorok (padok, táblák), építmények (kerítések, hidak, átereszek) épületek (pl. hivatal épülete) folyamatos karbantartását jelentik.

Felújítási és építési feladatok:

Szintén az épületek, építmények kisebb felújításainak végrehajtása, illetve kisebb egyszerűbb építési munkálatok végrehajtása a cél.

Felújítási feladatok általában: festések, burkolások, szigetelések stb.

Építési munkálatok: átereszek, járdák, belső falazatok, kerítések építése stb.

Gépi munkálatok:

Az Önkormányzat a 2009-es év sikerein felbuzdulva jelentős gépbeszerzést foganatosít az évben. A beszerzés egy része kisebb gépek (damilos fűkasza), de tartalmaz több milliós gépi eszközöket is. Így a géppark a jelenlegi kistraktor mellé többek között mezőgazdasági kistraktorral, fűnyírótraktorral bővül. Tekintve a gépek értékét, illetve a végrehajtható feladatok sokrétűségét külön feladatként jelentkezik.

A traktorok vezetését két fő fogja végezni kiemelt bérezéssel, mivel a felelősség is nagyobb.

A több eddigiekben részletezett feladatokat is átfedve a következők:

- télen hótolás, sószórás
- avar szállítás
- föld szállítás
- építési anyagok szállítása
- fűnyírás
- egyéb géppel végzendő feladatok

Összegzés:

A fenti munkálatok elvégzése az Önkormányzat kötelező feladata. A nagyságrendekből kiderül, hogy a tervezett közmunkás számmal csak részleges feladatmegvalósítás lehetséges. Amennyiben a folyamat folytatódik, úgy pl. árkolás tekintetében cca. 10 év alatt érnek végig a rendszeren. A pontszerű beavatkozásokon túl csak annyi várható el, hogy pl. parkfenntartás tekintetében minden ingatlan legalább az év során egyszer tisztításra kerüljön. Tényleges elvárás a központi belterületeken a minimális 3-szori kaszálás, az egyéb növényzet, utcabútorok karbantartása.

Hatékonyabban, ugyanakkor nagyobb szükséges munka elvégzésére lenne képes a rendszer több foglalkoztatott esetén, de a jelenlegi „ellátó és kiszolgáló” rendszer (polgármesteri hivatal) nem tud nagyobb létszámot felügyelni.

Az Önkormányzat nem képes nagyobb létszám esetén a szükséges források (üzemanyag költség pl.) és eszközök (munkaeszközök, védőfelszerelés, stb.) biztosítására.

Fontos tény az is, hogy a jelentős számú munkanélküli réteg ellenére a tapasztalatok szerint megfelelő munkára képes ember csak nagyon kevés van.

IV. Munkáltatói jogok gyakorlásának ügyrendje

Kedvezményezett önkormányzat a közfoglalkoztatási tervben meghatározott munkavállalói létszám tekintetében az 1992. évi XXII. törvény (a Munka Törvénykönyvéről) értelmében egyéb munkáltatói jogok gyakorlására kötött megállapodás alapján jogosult meghatározni a munkavégzés helyét, és idejét, valamint a munkavégzésre vonatkozó egyéb feltételeket, gyakorolni a munkáltatót a Munka Törvénykönyve szerint megillető jogokat, valamint köteles viselni a munkáltatót általában terhelő kötelezéseket.

V. Jogi és egyéb szabályozások

1993. évi III.tv. a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (továbbiakban Szt.)

1991. évi IV. tv. a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról (továbbiakban Ft.)

2008. évi CVII. tv. az egyes szociális és foglalkoztatási törvények módosításáról (továbbiakban Eszft.)

1990. évi LXV tv. a helyi önkormányzatokról (továbbiakban Ötv.)

1992. évi XXII. tv. a Munka Törvénykönyvéről (továbbiakban Mt.)

49/1999. (III.26.) Korm. rendelet a közmunkaprogramok támogatási rendjéről